

A területet a nyomvonalon 100-100 méteres sávban jár-
tuk be, illetve adott esetben a lelőhely teljes kiterjedését
meghatároztuk. A kijelölt terület 77,9%-át sikerült bejárni,
a többi rész erdő, mocsár, gyeppel járhatatlan volt.

A falu közigazgatási határán belül két őskori, szór-
vány leletekkel jelzett lelőhelyet (36-37. lh.), valamint
egy több korszak (lengyeli kultúra, kelta, római kor) meg-
telepedését mutató telephelyet (58. lh.) találtunk.

A leletek a Janus Pannonius Múzeum gyűjteményé-
be kerültek.

KÁRPÁTI GÁBOR

36. Bóly határa

(Baranya megye) U, R, B, Ró

Az M6-56 gyorsforgalmi út tervezett nyomvonalának Ba-
ranya megyei szakaszán két részletben, 2001. április 10.–
május 11. és október 8–18. között végeztünk terepbejárást.
A területet a nyomvonalon 100-100 méteres sávban jár-
tuk be, illetve adott esetben a lelőhely teljes kiterjedését
meghatároztuk. A kijelölt terület 77,9%-át sikerült bejárni,
a többi rész erdő, mocsár, gyeppel járhatatlan volt.

A Békás nevű határrészben egy őskori (vonaldíszes,
lengyeli és mészbetétes kultúra) (33. lh.); az Aranydom-
bon két, főleg őskori (mészbetétes), szórványosan ró-
mai kori cserepekkel jelzett településnyomot találtunk
(34–35. lh.).

A leletek a Janus Pannonius Múzeum gyűjteményé-
be kerültek.

KÁRPÁTI GÁBOR

37. Budakalász határa

(Pest megye) B, LT, Á, Kk

2001 tavaszán az M0 autópálya nyomvonalán végeztünk
terepebejárást a Duna jobb partja és a 11. sz. főút közötti
szakaszon.

A Csajerszke nevű határrészben kis területen né-
hány jellegtelen bronzkori és középkori cserepet talál-
tunk. A lelőhely valószínűleg megegyezik a korábbról
ismert (MRT 7. k. 3/12. lh.) lelőhellyel.

Ettől a lelőhelytől DNy-ra kb. 500 m hosszan és 200 m
szélesen Árpád-kori, késő középkori és kelta cserepeket
gyűjtöttünk (3/24. sz. lh.). Legtöbb a fehér, keményre ége-
tett Árpád-kori töredék. Elég sok a jellegzetes kelta szürke
LTD periódusra jellemző, homokkal soványított, jól isza-
polt kerámia, és van néhány durvább kidolgozású, kavi-
csos anyagú töredék is. A leletek Ny felé ritkulnak.

A leletek a szentendrei Ferenczy Múzeumba kerül-
tek.

OTTOMÁNYI KATALIN

38. Budakalász, Zöld-barlang

(Pest megye) R, B, LT, Ró, N, Á, Kk

A Zöld-barlang a Nagy-Kevély K-i oldalában (367 m), a
Nagy-Kevély egyetlen magasan elhelyezkedő, rég felha-

gyott, kisebb mészkőfejtőtől kb. 100 m-re található. A
barlangászok 2001-ben végzett munkálatai során szin-
te ugyanazok a régészeti korszakok leletei kerültek nap-
világra, mint a közeli Mackó-barlangból. Ézsiás György
és barlangkutató társai az eddig régészetileg ismeretlen
lelőhely, a barlang egymástól kb. 10 m-re levő két bejá-
rata közül az egyik feltárását kezdték el.

A barlang bejáratainál és a környéken a felső réte-
get vastag, laza, kötőrmelékes, feketés-barna humusz al-
kotta, mely alatt vörös agyag volt. A felszínen gyűjtött
edénytöredékek nagy része a középső rézkor Ludanice
csoportjába, néhány oldaltöredék leginkább a bronzko-
ri vatyai kultúrába sorolható, elenyésző hányada a ke-
rámiának római, 13. századi illetve késő középkori. Az
ugyancsak a felszín közelében talált köpűs vas lándzsa-
hegy kelta. Egy ismeretlen rendeltetésű bronzlemez ős-
kori, vagy római kori. A barlang fülkéjének felső kitöl-
tési rétegében az őskori leletanyag már kevesebb, főleg
római kori és középkori cserepek fordultak elő. Egy-két
oldaltöredék talán népvándorlás kori, a legtöbb lelet 13.
századi (pl. egy kereszt fenékbélyeges szürke töredék).
A többi kerámia késő középkori, illetve 16–17. századi.
Az aknában gyűjtött néhány darab kerámia rézkori és
13. századi, két oldaltöredék Árpád-kori (10–11. sz.).

A régészeti leletek mellett az ember időnkénti je-
lenlétére a viszonylag nagyszámú embercsont, valamint
nagytestű háziállatok csontjai és az azokon található vá-
gásnyomok utalnak. A barlang csontleleteit dr. Kordos
László paleontológus (Magyar Állami Földtani Intézet)
dolgozta fel. A Zöld-barlang jelenlegi feltárási szintje
megfelelő arra, hogy a tanúfalak alapján a rétegeket szé-
pen elkülöníthessük, és azt a 2002-re tervezett munká-
latok során dokumentálhassuk.

REPISZKY TAMÁS

39. Budakeszi, Római katolikus templom

(Pest megye) Kö, Kú

2001. november 29-én járdaépítés közben a középkori
templom kerítésfala és a plébánia kerítése között egy
15. századi ház részletei kerültek elő. A ház téglalap alap-
rajzú volt, hozzávetőleg ÉK-DNy-i irányú hosszanti fa-
lai a plébánia kerítésfala alatt az udvar irányába futot-
tak. Belmérete kb. 1000×400 cm lehetett. Formátlan,
különböző méretű kövekből emelt, 70 cm szélességű fa-
lait fehér habarcsba rakták. Északnyugati fala mellett
kb. 15 cm vastagságban kavicsból, kőből rakott külső já-
rószintet találtunk, mely a tengerszint felett 231,16 m
magasságban húzódott. Belső, kb. 7–12 cm vastagságú
fehér, öntött, habarcsos járószintjét valamivel mélyeb-
ben (231,02 m) találtuk meg. Fölötte, kb. 40–50 cm ma-
gasságban, másodlagosan emberi csontmaradványokat
terítettek el a már romos házban. A csontréteget kb. 13
cm vastag újkori humuszréteg borította. Magát a plébá-
niához tartozó 1804-ben épült kerítésfalat (feliratos kő
a falban) az elbontott középkori házfalak felületére ala-
pozták.

A területen már a 12. századtól temető volt a középkori templom körül és egészen 1777-ig temetkeztek a környéken. Mivel a temetőt kerítés vette körül, kiterjedése nem változott, a különböző korok halottait egymásra temették. A többrétegű temetőt a 18. század második felében az új templom és a plébánia építéskor végzett földmunkák során megbolygatták. Sok szórvány emberi csont került a felszínre (melyek a környéken ma is mindenütt fellelhetőek). Ekkor helyezték el az elbontott középkori ház padlózatán a most előkerült emberi csontmaradványokat.

SIKLÓSI GYULA

40. Budapest, I. Csónak utca 1–3.

Kö, Tö

A részletes jelentést lásd a 99. oldalon.

TÓTH ANIKÓ

41. Budapest, I. Kapisztrán tér, Mária Magdolna (volt helyőrségi) templom

Kk

Az újonnan építendő helyőrségi templom előkészítő munkájaként a helyreállított háromhajós templom hajójának K-i felében folytattunk 2001 májusától októberig régészeti kutatásokat. A korábbi feltárások alaprajzi megfigyelésének pontosítása, kiegészítése, dokumentálása megtörtént. A főhajó területén az eredeti sziklafelszín igen mélyen találtuk meg, elképzelhető, hogy itt egy árok húzódott. A 2001-es ásatás során 36 db sírt tártunk fel.

BENCZE ZOLTÁN

42. Budapest, I. Kapucinus utca 4–6.

LT, Á, Kk, Tö

A Budapesti Történeti Múzeum Középkori osztálya előzetes régészeti szondázó kutatást végzett a telken 2001. november 5–26. között abból a célból, hogy a terület régészeti jelenségeit, azok elhelyezkedését és szintviszonyait felderítse, és meghatározza a teljes régészeti feltárást igénylő terület nagyságát, illetve a teljes feltáráshoz várható időtartamát.

A telken korábban földszintes lakóház állt, amelyet néhány éve lebontottak.

A szondázó feltárást a Kapucinus u. 4. szám alatti telken végeztük el. A telek közepén, az utcán merőleges irányban, 3 m széles, 20 m hosszú kutatóárkot nyitottunk. Az árok K–Ny-i irányban húzódott a telek K-i végében lévő kőfaltól a Ny-i végében lévő támfalig. A pontosabb dokumentálás és a munkamenet egyszerűsítése kedvéért az árkot 4 szelvényrészre osztottuk.

Az 1. szelvényben a sárga agyagos altalaj a lebontott újkori ház lebetonozott járósíntje alatt 50 cm-re kezdődött. A szelvény É-i oldalától 45 cm-nyire azonban ebbe az agyagba a 14–15. század folyamán egy

meszes habarccsal tapasztott, tört köves falú pincét építettek, amely pince 40 cm széles falának visszabontott csonkját a szelvény ÉK-i sarkában megtaláltuk. Ennek a pincének a falait a török korban visszabontották és földdel tapasztott nagyméretű kövekből rakták újra, majd így használták. Ez a pincehelyiség azonban beomlott, ekkor egy kisebb részt elrekesztettek belőle, és egy újabb, földdel tapasztott tört köves, 35–40 cm széles falazatot építettek. Ez utóbbi pincét tártuk fel a szelvény DK-i negyedében. A pince mindhárom használati periódusában feltételezhető, hogy a bejárat az utcáról nyílt. A pincéket laza, barna, kő-, és téglatörmelékkel töltötték fel, amely török kori kerámiát és sok vaszerszámot tartalmazott. A szelvény DK-i sarkában 260 cm, DNy-i sarkában 180 cm és É-i sávjában 55 cm mélységben találtuk meg az altalajt.

A 2. szelvényben az É-i sávban ugyancsak magasan, 0–40 cm mélyen volt a sárga agyag altalaj. Az agyagba itt is volt egy középkori építésű pince. Széles tört kövekből összeállított falát kavicsos habarccsal kötőanyag tartja össze. A pince É-i fala 30 cm széles, K–Ny-i irányban húzódik, téglából rakott dongaboltozatának csak legalább, ferdén rakott sora maradt meg. K-i falát a török korban 185 cm mélységig visszabontották, a falcsonkot a szelvény K-i sávjában bontottuk ki. A pince Ny-i fala a kutatóárok Ny-i fala, D-i fala a kutatóárok D-i fala alatt húzódik. A pince hossza kb. 5 m, szélességét egyelőre nem ismerjük. Sárga, agyagos betöltése török kori kerámiát tartalmazott. A felszíntől 250 cm mélyen egy 10 cm széles agyagszint alatt vékony, szürke, hamus puszta réteget találtunk, ez alatt egy 40 cm vastag sötétbarna, törmelék, humuszos réteg húzódott, ami 14–15. századi kerámiát tartalmazott. A pince betömött földjébe egy nagyméretű, ovális alakú gödröt ástak, melynek széle égett, faszenes volt. Betöltése vastag, paticsos, égett földtömeget és sok török kori kályhaszemet tartalmazott. A szelvény DNy-i negyedében 4, egymásba ázott török kori és egy rájuk ázott négyzetes alakú, újkori szemétdöngör körvonala metszette egymást.

A 3. szelvényben egy nagyméretű, ovális alakú, török kori kerámiát tartalmazó szemétdöngöröt tártunk fel. A gödör K-i és Ny-i oldalán egy-egy vastag (80–100 cm széles), kavicsos habarccsal kötött tört köves építésű faltömb volt. A faltömbök feltételezhetően másodlagosan kerültek erre a helyre, egy közelben levő támfal ostrom alatt megsérült darabjai gurulhattak ide. Környezetükben török kori kerámiát találtunk.

A 3. szelvény Ny-i felében és a 4. szelvény K-i felében egy altalajba ázott Árpád-kori veremház részletét bontottuk ki. Mélysége a mai szinttől számítva 100 cm, sajnos a tereprendezések miatt az eredeti Árpád-kori járósíntet, amibe a házat ásták, nem ismerjük. A ház ÉK-i, ÉNy-i sarkában, valamint É-i falában további két cölöplyukat találtunk. A cölöplyukakat sárga agyaggal tapasztották ki. Tűzhelyre utaló nyomot nem találtunk. A ház betöltött földje a 13. század közepéről származó kerámiát tartalmazott.